ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐՄԳԻՐ ՄԶԳԱՑԻՆ ՓԱՐԱՖԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱԺԱՆԱՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գարձեալ ամէն տարի համար տարեշրջանը 5 ֆր. կամ 2 րբլ. 50 կ. թղթդրմ.

Երբոր ամէն տարի համար որ այս լրագրի մուտքը արգիլուած չէ, ամբողջ 9րդ տարեշրջանի (93 օգոստ.—94 մայիս) բաժնորդագինն է 20 ֆր. կանխիկ։ Կարելի է նաեւ բաժնորդագրուիլ քանի ամսի համար ալ որ ուզուի, ամեն մէկ ամսականը 2½ ֆր. հաշուելով և 1894 մայիս ամսէն անդին չանցնելու պայմանով։

Նամակ և ծրար պէտք է դրկել հետեւեալ հասցէով. M. PORTOUKALIAN, rédacteur du journal *Arménia*. MARSEILLE (France)

Թ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 49

1894 ՄԱՐՏ 10

ՓԵՏՐՎԱՐ 26 (Հ. Տ.)

ՇԱԲԱԹ

Կը հրատարակուի՝ ԿԵՐԹ. օրեր

ԳԱՅԺԱՆՆԵՐ

Թմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով և կամ մասամբ միայն կը հրատարակէ իրեն դրկուած գրութիւնները։

Պարտաւոր չէ վերադարձնել չհրատարակուած ձեռագիրները։

Յանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով։

Յանուցման 1 միջակ գիրը 1 սանտիմ կարժէ. 1 գլխագիրը 2 սանտիմ։

Les annonces en français et en arménien sont reçues aux bureaux de la Rédaction (Allées de Meilhan, 44.)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Պր. Հօֆմանի հրապարակախօսութիւնը Թրնավի մէջ. — Էջմիածնէն լուրեր. — Կ. պօլսի անգլիական դեսպանը. — Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն եւ Ք. Դուռը. — Մի բիւրք խմբագրի բանտարկութիւը Զուիցերիայի մէջ. — Մեր ընթերցողներին եւ բաժնորդներին. — Տեղական. — Թիւրքիան լուրեր. — Ռուսիա եւ Պարսկաստան. — Ռուսիա եւ Բոլոնիացիները — Ֆրանսա. — Նամակ Պրազիլիայէն (Գուռաղ-Ալբա). — Պայթուցիկ ռումբ Իտալիայի երեսփոխանցիներին դէմ. — Արտասահմանեան լուրեր. — Յանուցումներ։

ՊՐ. ՀՕՖՄԱՆԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ ԺԸՆԵՎԻ ՄԷՋ

Անցեալ օր բազմաթիւ հասարակութեան առաջ Պ. Հօֆման դեղեցիկ կերպով նկարագրեց իւր կատարած ճանապարհորդութիւնը դէպի Թիւրքիա, իւր փեսայ Պ. Թումայեանին ապահովելու նպատակով։ Հասարակութիւնը վարձատրեց ճառախօսին բուռն ծափահարութիւններով և ըզգալանք յայտնելով դէպի Թիւրք կառավարութիւնը։

Պր. Հօֆմանն առաջին անգամ լրագրներից է իմանում իւր փեսայի բանտարկութեան մասին։ Խոկայն և եթէ ճանապարհ է ընկնում, վաղօրօք ձեռք բերելով բազմաթիւ յանձնարարականներ և մի և նոյն ժամանակ համոզված լինելով, որ իւր փեսային անմեղ են դատապարտում։

Հասնելով Պօլիս, նա այցելում է այդ քաղաքի գերմանական պատասխանին, որի մօտ նա պատահում է մի երիտասարդ Հայուհու, որ բազմաթիւ նուիրեալ ընդունած լինելով Ժընեվում նրան վաղուց ծանօթ էր. այդ Հայուհին մեծ ծառայութիւններ է մատուցանում Պ. Հօֆմանին սրա գործին վերաբերեալ։

Պօլսում, բազմաթիւ ծէրութիւնների (Գերմանիայի, Անգլիայի և Միացեալ Նահանգների) հիւպատոսներին գիմելուց յետոյ, Պ. Հօֆմանը տեղեկանում է որ իւր փեսան գտնվում է Անգօրայում (Էնգիւրի)։ Դեսպաններն այցելում են Սուլթանին և մեծ եպարքոսին, որոնցից և ստանում են յանձնարարականներ։

Ահա պ. Հօֆմանը ճանապարհ է ընկել դէպ Անգօրա, փոքր. Ասիայի այդ նշանաւոր քաղաքը, որ գտնվում է Անատոլիայի երկաթուղու նոր գծի վրայ։ Պ. Հօֆմանի տուած տեղեկութիւններն այս քաղաքի մասին խիստ հետաքրքրաշարժ են։ Անգօրան ունի մօտ 40 հազար բնակիչ, որոնց թիւն աւելի կը մեծանայ երկաթուղու գծի վերջնականը վերջանալուց յետոյ։ Պատմութեան մէջ էլ է յայտնի այդ քաղաքը ուր մինչեւ այժմ կարելի է տեսնել այն տաճարը, որին կառուցել են ի պատիւ Օգոստոս կայսրին։ Այս տաճարի աւերակներում գտել են կայսրի կտակը՝ փորագրած պատերի վրայ դիւրընթեռնլի բառերով, որոնք աւելի պարզ կը կարդացվէին, եթէ թիւրքերը քերած և պոկած չը լինէին տառերի տակին։

Պ. Հօֆման մանրամասն պատմում է իւր տեսակցութիւնն Անգօրայի փաշայի հետ, որ վերջ ի վերջոյ յայտնում է թէ Պ. Թումայեանն անմեղ է եղել, թէ նրան խաւսել են իւր հօրեղբօր որդու հետ։ Փաշան հրամայում է բերել տալ բանտարկեալին, որի տեսակցութիւնն իւր աներոջ հետ խիստ սրտաշարժ է լինում։ Պ. Հօֆմանը վերջապէս կարողանում է տեղմել իւր կրծքի վրայ նրան, որին կորած էր համարում և գտնեղած մի աւելի և նենգամիտ դատական պաշտօնէութեան որ աշխարհիս վրայ միակն է իւր անպիտանութեամբ և չահախնդրութեամբ։ Բանից դուրս է գալիս որ Անգօրայի փաշան մի բացառութիւն է կազմում որովհետեւ տեսնելով փեսայի և աներոջ դրկախտանութիւնը, ինքն էլ է սկսում լաց լինել։ «Մի Թիւրքի համար այդ էլ շատ շատ է», աւելացնում է Պ. Հօֆմանը։ Անբախտ Թումայեանը պատմում է իւր կրած թշուառութիւնները. նրան պահում էին գողերի, մարդասպանների հետ միասին, ոտերը և պարանոցը շղթայած, իսկ ձեռքերը տախտակների մէջ պնդացրած, այնպէս որ նա չէր կարողանում ինքն կերակրվել և տախտված էր ուղղակի իւր դահիճների կեղտոտ ձեռքերից ընդունել աղքատիկ կերակուրը. մինչեւ անգամ նա անկարող էր լինում կատարելու ամենաբնական կարիքները...։ Խոստանում են նորից քննել գործը և մի վատատեսն գտնելով այս խեղճ հայ պատասխանի (Հովիւ) համար, Պ. Հօֆմանը վերադառնում է Ժընեվ, ուր քիչ ժամանակից յետոյ իմանում է իւր փեսայի մահվան դատապարտվելուն մասին։ Հետագիրները նորից սկսում են վազվզել Ժընեվի, Բէրլինի, Վիէննայի, Կ. պօլսի և Անգօրայի միջև։ Սրա հետեւանքն այն է լինում որ Թումայեանին ազատում են մահից, բայց սա տեղափոխվում է լինում ընդ միշտ իզոլնել Թիւրքիան։ Այժմ նա լօզանում է և ծառայում է հայ-աւետարանական ընկերութեան մէջ։

8 մարտի 1894

Ժընեվ

ՈՒՄԱՆՈՂ

ԷՋՄԻԱԾՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհափառ Հայրիկը հրամանով, Ս. Էջմիածնի ճեմարանի գիւղացի աշակերտներին գործնական կերպով հողագործութեան դասեր տալու որոշում եղած է։

— Վեհ. Կաթողիկոսը վանքի եւ մատաքին համար մի կանոնաւոր նահանգապետ կազմել տուած և յատուկ կնդակով հրամայած է Սինոդին որ ամեն պաշտօնեայ իր բաժնի մէջ այդ նահանգապետի համեմատ անէ ծախքերը և ոչ ոք անոր գծած սահմանէն դուրս ելնէ։

Վեհարանին, ճեմարանին և տպարաններին համար զատ զատ ծախսարարներ յատկացած են. վեհարանին ծախսարար նշանակուած է Գեր. Սահակ Ծ. վ. Ս. Այվազեան. ճեմարանին ծախսարար՝ ճեմարանի տեսուչ Տարգիս Սրբազանը և տնտեսը. տպարաններին՝ Գեր. Դանիէլեան սրբազանը. ամենք ամեն ամիս իրենց հաշիւ պիտի ներկայացնեն ծախսարարապետ Գեր. Ներսէս եպիսկոպոս Խուդավերդեանցին։

Ճեմարանին համար նախահաշուին մէջ տարեկան ծախք նշանակուած է 39,000 րուբլու չափ, ուտեստի և հագուստի ծախքերէն զատ։

Կ. ՊՕԼՍԻ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Սէմաֆօրի բղթակիցը Կ. պօլսէն կը գրէ մարտ 1ին։

Վիքթորիա թագուհուն այստեղ ղրկած նոր ներկայացուցիչը, Սըր Ֆիլիբ Քըրըի, իւր պաշտօնավարութեան նոյն իսկ առաջին օրերէն առիթ ունեցաւ լաւ ծանօթանալու օսմանեան արքունիքի սովորութիւններուն և բարքերուն։ Ինչպէս իրմէ առաջ հոս եկած դեսպանները, նոյնպէս սա ալ հասկցաւ որ մի դեսպան, ի՛նչ որ ալ լինի իր ատիճան և ո՛ր հզօր տէրութեան ալ ներկայացուցիչ լինի, երբէք չընդունուիր Եըլտըզի պալատը իր ընդունելութեան համար առաջին անգամ որոշուած օրը։ Թերեւս դժուար կը հաւատար այս ճշմարտութեան, բայց ինք ալ ատոր փորձառութիւնն ունեցաւ։ Որոշուած էր որ Սուլթանին պալատը իր առաջին անգամ ներկայանալու հանդիսաւոր ընդունելութիւնը պիտի լինէր փետրվար 20ին. յետաձգուեցաւ 24ին։ Այդ օր ալ Սուլթանի գլխաւոր արարողապետը եկաւ իմացունել Նորին անգլիական վսեմութեան որ Սուլթանը մի քիչ տկարութիւն ունենալով, իր ընդունելութիւն յետաձգուած է 26ին, երկուշաբթի օր։ Բայց երկուշաբթի օր ալ Սըր Ֆիլիբ Քըրըի ինք մարդ ղրկեց պալատը իմացունելու թէ գլուխը կը ցաւի և չպիտի կրնայ նոյն օր ներկայանալ։ Վերջ եղաւ երրորդ անգամ յետաձգել այդ ունկնդրութիւն որ վերջապէս այսօր տեղի ունեցաւ և այս րոպէիս որ կը գրեմ ձեզ, չեմ կըրնար տեւէ տեղեկութիւն տալ անոր մասին որ անտարակոյս չատ շահագրգիռ եղած պիտի լինի և տեղիս բոլոր դեսպանների հետաքրքրութիւնը չարժած է մասնաւորապէս։ Լսածիս նայելով, Սըր Ֆիլիբին մասնաւոր հրահանգ տրուած է որ կըտրուկ կերպով ներկայանայ, մինչեւ անդամ մի քիչ խիստ, և իր նախորդի անտարբերութեամբ գործած բազմաթիւ սխալները ուղղէ։

Մի գաղտնիք որ յայտնած եմ իմանալու, կը փութամ հաղորդել ձեզ։ Սըր Ֆիլիբ Քըրըի անցած տարի երբ Ճայոն քարտուղար էր արտաքին գործերի նախարարութեան մէջ, իր գլխաւորի հրամանով չատ խիստ նամակներ գրած է իր նախորդի, Սըր Քլար Ֆօրսին, որին կը յանդիմանէր թէ երկաթուղու խնդիրներին և հայկական խնդրին մէջ բնաւ մի բան չկրցաւ յաջողցունել։ Ահա կրնաք հետեւցունել թէ Սըր Ֆիլիբ Քըրըի ինք մտադիր է իր նախորդէ տարբեր և լաւ կերպով գործելու։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑԵԱԼ-ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ Բ. ԴՈՒՌԸ

Կ. պոլսեն մարտ 1ին կը գրեն Սէմաֆոր-ի թղթակիցը :

Թէեւ օսմանեան կառավարութիւնը արձակած է արդէն Ալեքսանդրէթի մէջ բանտարկուած Ամերիկացի Հայերը, այնու ամենայնիւ Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնը հարկ համարած է իր ղրահաւորներէ մին ղրկել օսմանեան ջուրերը, կամ մի քիչ օդ առնել տալու համար այդ մեծ հանրապետութեան ասպազարդ դրօշակին և կամ մի տեսակ ճնշում բանեցնելու համար բարեմիտ Օսմանցիներուն վրայ : Ղբրկուած ղրահաւորին անունն է «Չիքակօ» և հրամանատարը մի ծովակալ փոխանորդ (vice–amiral) է : Կը հաւատանի թէ «Չիքակօ»ն կը գտնուի այժմ Եաֆայի առջեւ ուրկէ պիտի երթայ այցելել Ալեքսանդրէթի և Զմիռնի : Այս վերջին քաղաքէն մի ղրօսանաւով Կ.պոլիս պիտի գայ ամերիկացի ծովակալը և պիտի խնդրէ որ Սուլթանին ներկայացուելու պատիւն ունենայ : Ամերիկացիները այդ առթէ օգուտ պիտի քաղեն անտարակոյս Բ. Դրան մի նոր դիմում անելու և Մարաստանի հայ գօղէճի վաւերացման ֆերմանը առանալու համար զոր երկար ժամանակէ ի վեր կը խնդրեն Բ. Դուռէն : Կը հաւատանի նաեւ թէ Ամերիկացիները դիւանագիտական մի մասնաժողով պիտի ղրկեն Սեբաստիա քաղաքը : Այդ քաղաքի մէջ Ամերիկացիներուն չահագրգռութիւն պատճառող մի քանի միջադէպներ ծագած են : Օրինակի համար, ինձ կըսացուցնեն թէ Ամերիկացի մի բժիշկ, Տօքթէօր Ֆրանգլին, ձերբակալուեր է և չնայած երաշխաւորութեան տակ առնուելով արձակուեր է : Մի հայ բժշկի, Տօքթէօր Գարեգինի, միջադէպն ալ հայ. ինչպէս արդէն իմացուցած եմ ձեզ, սա ալ ձերբակալուած է չատ այլանդակ պատճառաբանութիւնով : Ամերիկացիներուն մեծ դժուարութիւն մը պիտի ըլլայ Կ.պոլսոյ ամերիկեան դեսպանատան առաջին քարտուղարը՝ որպէս զի հաղորդակցութիւն մը հաստատի Զմիռնիայի փախստական Եւրոպա : Թիւրք կառավարութիւնը սրան մեղադրում է 20 հազար ֆրանկ գողնալու մէջ :

Էմուրլանը Թողնում է իր հայրենիքը և փարիզում սկսում է հրատարակել Թիւրքերէն լեզուով մի Թերթ. յետոյ նա գալիս է Ժընեվ և չարունակում է իր Թերթի հրատարակութիւնը : Ինչպէս ասում են, Պ. Էմուրլանն ունի լաւ յանձնարարականներ. նա բողոքում է իր վրայ դրված այն մեղադրանքի դէմ և յայտնում է, իբր Թէ գոհ է քաղաքական դատաղրանքի :

ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԻՆ ԵՒ ԲԱԺԻՆՈՐԴՆԵՐԻՆ

Քանի անգամ յայտարարած ենք արդէն և կը սիրովինք դարձեալ յայտարարել Թէ խմբագրութիւնս չարաչար ղբաղուած է արդէն Արեւելեան գործերովը այնպէս որ հազիւ Թէ կը հասնի անոնց. իսկ գրեթէն սեէ յանձնարարութիւն չէ կարող կատարել ԺԱՄԱՆԱԿ ՁՈՒՆԻ : Հետեւապէս չատ կը սիրեմ անոնք որ կը կարծեն Թէ Մարսէյլի մէջ նստիլ չատ բանը երկու անգամ հայերէն Թերթ հրատարակելը մեզ հանգիստ կանոք և ազատ ժամեր պարգեւած է և իրենք ալ կրնան զանազան յանձնարարութիւններ կանեն. մին կը խնդրէ որ իր մի քանի ֆրանգը (որ ինք կըրնար փոխանակ մեզ ղրկելու ուղղակի իր ուզած անձին ղրկել) այս ինչ քաղաք այն ինչ անձին փոխադրենք այս տեղէն մի ժամեւափոխ առնելով. մի ուրիշը կը խնդրէ որ Եւրոպայի կամ Պարսկաստանի այս ինչ լրագրին դիմելով ինք բաժնորդ դրել տանք. մի ուրիշը չաքարի և քաֆէյի գիները կուզէ իմանալ մեզմէ. մէկն ալ կը դրէ որ Ռուսաստան տակ պիտի ղրկէ բայց իր քաղաքի փոստը ժամեւափոխ չատր Ռուսաստանի համար և կուզէ որ մեզ ղրկէ, մենք ալ այս տեղէ ղրկենք միւդեռ ո՛չ Ֆրանսայի և ո՛չ ուրիշ մէկ երկրի փոստը մանաւանդ Ռուսաստանի համար, այլ ինչ որ ինք պէտք է անէր, պիտի պարտաւորինք մենք ալ նոյնն անել այստեղ, այսինքն կամ վնասուել և ղբաղնել մի դրամատուն որ հաճի իր նշանակած քաղաքի վրայ մի փոխանակագիր տալ մի քանի ֆրանքի համար (ինչ որ դժար է) և կամ լուսայափոխների խառնուածները պարտիզով բուրքի լիզլիազրամ փնտռել և աւելի կամ նուազ լմանկ գնով ճարիլէ յետոյ մի նամակ ալ ղրելով մէջը ձրագրել և փոստին ապահովագրել տալով ղրկել իր նշանակած անձի. և այլն և այլն յանձնարարութիւններ որոնք չատցած են դարձեալ այս օրերը և ոնք մեզ առաջարկողները, իբրեւ հայ, մեր արդէն ստանձնած ծանր բեռին իրենց մասի ծայրովը գոնէ օգնելու պարտաւորութիւններն անգամ չըմբռնող մարդիկ են ընդհանրապէս :

Կը ցաւինք որ չենք կարող մենք այդպիսի ծառայութիւններ մատուցանել իրենց, մանաւանդ որ ժամանակ չունինք մինչեւ անդամ իրենց նամակ դրելով մերժողական պատասխան տալու և գիւրութիւն ալ չունինք պրագիրներ ունենալու որ ամեն կողմէ տեղացող այդպիսի նամակներին պատասխանենք : Ուստի կրկին կը խընդրենք հրապարակով որ մեր լրագրի գործէն դուրս յանձնարարութիւններ չանեն մեզ. Թէ՛ իրենց գործի և Թէ՛ մեր գործի կանոնաւորութիւնը այդպէս կը պահանջէ :

Զարմանալի ենք մենք Հայերս. երբէք տեսնենք որ մի մարդ յանձնարարար ամեն նեղութիւններ յանձն առած կաշխատի ազգին համար, փոխանակ անոր օգնելու, մենք անկէ օգնութիւններ կսպասենք...:

— կը յիշեցնենք Արեւելեան բաժնորդներին որ ներկայ 9րդ շրջանի լրանալուն 3 ամիս միայն մնացած է. ուստի հաճին իրենց հաշիւները մաքրել :

Ներկայ (1893 օգոստոս — 94 մայիս Ն. Տ.) բաժնորդագրին ամբողջապէս վճարած բաժնորդներուն համար վճարելիք վճարատութիւնը պիտի կատարուի ապրիլ 3/15ի կիրակի օր. ուստի անոնք որ ամբողջ շրջանի բաժնորդագիրը մեզ հասուցած չեն լիներ մինչեւ անոր նախորդ օրը, վճարահանութեան մասնակցելու իրաւունքը կը կորսնցունեն Թէեւ իրենց այդ բաժնորդագրին վճարելու պարտքը կունենան :

ՏԵՂԱԿԱՆ

Հինգշաբթի գիշեր Ս. Վարդանանց նահատակութեան 1443րդ տարեդարձին առթով հանդէս կատարուեցաւ հայ մատուռին մէջ : Սովորականին համեմատ երգեր երգուեցան և առնախօսութիւններ եղան :

ԹԻՒՐՔԻԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թիւրք կառավարութիւնը կը ջանայ մէկ միլիոն ոսկիի մի փոխառութիւն յաղողցունել : Եթէ ծխախոտի բերժիի ընկերութիւնը խոստանայ տարեկան 50,000 ոսկի հասցնել տալ, իր մենաշնորհի պայմանաժամը երկարաձգելու իրաւունք պիտի տայ անոր և այդ յաւելուածական հասոյթը պիտի յատկացունէ իր նոր փոխառութեան պարտքի վճարմանը : Բայց բերժին յօժար չերեւիր այդ առաջարկ ընդունելու և փոխառութեան բանակցութիւնները ալ յաղողելու չատ յոյս չեն տար :

— Կ.պոլսի «Մօնիթէօր Օրիանթալ» լրագիրը տպագրական անչափութեան հրամանով գադարման դատապարտեր է անորոշ ժամանակով :

— Էնկիւրիի մէջ սաստիկ ձմեռ կանէ այս տարի. ցերմաչափը զրոյէն վար 14 աստիճանի իջեր է ամէն մէկ չաբաթ առաջ :

— Բ. Դուռը չատ յուզուեր է լսելով որ Փարիզ գումարուած Միջազգային առողջապահական համաժողովին մէջ Իտալիան պատուիրակը առաջարկեր է Կ.պոլսի Առողջապահական խորհրդի կազմակերպութեանը մէջ փոփոխութիւններ մացուցնել և անոր իրաւասութիւն ընդարձակել այնպէս որ իր որոշումները արգելքի չպատահին Բ. Դրան կողմէն : Բ. Դուռը իր իրաւունքներուն բռնաբարում կը համարի Կ.պոլսի Առողջապահական խորհրդին տալի ընդարձակ իրաւունքներ տրուիլը :

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Ռուս լրագիրները կը գրեն Թէ Պարսկաստանի ռուսական դեսպան Պր. Պիւցովին այժմ պիտի դարձեր դանուելը կապակցութիւն ունի ռուս-պարսկական մի առեւտրական գաշնադիր հաստատելու խնդրին հետ :

— Պետերբուրգի «Վէդօմոստի» լրագիրը կը դրէ Թէ կովկասի կառավարչապետը առաջարկեր է Անդրկովկասի երկաթուղիներուն ճանապարհը բազմացնել և Թիւրքիոյ սահմանին մօտիկ հողերը չերթերի գործածել : Մի ուրիշ լրագիր ալ կիմացնէ Թէ ճանապարհներուն հաղորդակցութեան նախարարութիւնը առաջարկեր է Անդրկովկասի երկաթուղային վարչութեան որ մի տեղեկագիր պատրաստէ ցոյց տալու համար Թէ ինչ յարմարութիւններ կան Ախալցխային Ախալքալաքի և կարսի վրայով մի երկաթուղի չինելու համար մինչեւ Պարսկաստանի սահմանը և Թէ ինչ չահ կրնայ ունենալ ազկէ :

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԲՈԼՈՆԻԱՑԻՆԵՐԸ

Բրուսիահպատակ Լեհերի սրբազան պիսկոպոսէն ներշնչուած լեհերէն մի Թերթ կիմացնէ Թէ Զարը հրամայեր է որ ռուսական Լեհաստանի մէջ կաթոլիկ կղերին և կաթոլիկ հաստատութիւններուն պաշտօնական Թղթակցութիւնները ռուսերէն լեզուով լինին : Միայն կրօնական այն գրուածները որոնք պարտաւորիչ կերպով վարիներէն պէտք է լինին, ազատ են այս անօրինութենէն :

ՖՐԱՆՍԱ

Փարիզի Ֆիկարօ լրագրին Ռուսիա մեւաքն արդիւնաւոր է սրտիհատ այդ լրագիրը գայթակղական լուրեր հրատարակած էր որոնցմով կը ջանար հաստատել Թէ Զարը Բօքենհակ գանուած միջոցին Ծանխտաքտաքի Ֆրանսական դեսպան կոմս ո՛Օնէյ հետապրոլ խնդրեր է Ֆրանսական երկու մարտանաւ զրկել Բօքենհակի պատիւ Զարին, բայց փարիզի արտաքին գործերի պաշտօնատունը նշանակութիւն չէ տուած իր դեսպանի այդ խնդրանքին, անպլատեր կուտակցութեան պատկանող մի պաշտօնատարի ձեռքը հասած լինելով նախապէս այդ հետապիր : Ֆրանսական կառավարութիւնը կասկածելով որ այս վերջերս լուրեր կոմս ո՛Օնէյէն ծագած կը լինին, պաշտօնական արձագանգ :

ՄԻ ԹԻՒՐՔ ԽՄԲԱԳՐԻ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԻԼԸ ԶՈՒԻՑԵՐԻԱՅԻ ՄԷՋ

Ժընեվեն կը հաղորդեն մեզ հետեւեալը :

Այստեղի լրագիրներուն կարդում ենք հետեւեալը. «Դաշնակցական վարչութիւնը տեղեկութիւն ներ է պահանջում մի Հայի մասին, որ բանտարկված է Ժընեվում փաբիզի Թիւրքաց դեսպանի հրամանով: Թիւրքահպատակ Պ. Էմուրլանը բանտարկված է կանոնաւոր հրամանի (mandat) համաձայն և բանտարկված կը մնայ Ժընեվում, մինչեւ տեղեկութիւնների գալը :»

Հասատա ազբիւրից իմացանք, որ Էմուրլանը (Էմրուլլահ?) Հայ չէ, այլ մէկն է այն երեք Թիւրքերից, որոնք Զմիւռնիայից փախել էին Եւրոպա : Թիւրք կառավարութիւնը սրան մեղադրում է 20 հազար ֆրանկ գողանալու մէջ :

Էմուրլանը Թողնում է իր հայրենիքը և փարիզում սկսում է հրատարակել Թիւրքերէն լեզուով մի Թերթ. յետոյ նա գալիս է Ժընեվ և չարունակում է իր Թերթի հրատարակութիւնը : Ինչպէս ասում են, Պ. Էմուրլանն ունի լաւ յանձնարարականներ. նա բողոքում է իր վրայ դրված այն մեղադրանքի դէմ և յայտնում է, իբր Թէ գոհ է քաղաքական դատադրանքի :

ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԻՆ ԵՒ ԲԱԺԻՆՈՐԴՆԵՐԻՆ

Քանի անգամ յայտարարած ենք արդէն և կը սիրովինք դարձեալ յայտարարել Թէ խմբագրութիւնս չարաչար ղբաղուած է արդէն Արեւելեան գործերովը այնպէս որ հազիւ Թէ կը հասնի անոնց. իսկ գրեթէն սեէ յանձնարարութիւն չէ կարող կատարել ԺԱՄԱՆԱԿ ՁՈՒՆԻ : Հետեւապէս չատ կը սիրեմ անոնք որ կը կարծեն Թէ Մարսէյլի մէջ նստիլ չատ բանը երկու անգամ հայերէն Թերթ հրատարակելը մեզ հանգիստ կանոք և ազատ ժամեր պարգեւած է և իրենք ալ կրնան զանազան յանձնարարութիւններ կանեն. մին կը խնդրէ որ իր մի քանի ֆրանգը (որ ինք կըրնար փոխանակ մեզ ղրկելու ուղղակի իր ուզած անձին ղրկել) այս ինչ քաղաք այն ինչ անձին փոխադրենք այս տեղէն մի ժամեւափոխ առնելով. մի ուրիշը կը խնդրէ որ Եւրոպայի կամ Պարսկաստանի այս ինչ լրագրին դիմելով ինք բաժնորդ դրել տանք. մի ուրիշը չաքարի և քաֆէյի գիները կուզէ իմանալ մեզմէ. մէկն ալ կը դրէ որ Ռուսաստան տակ պիտի ղրկէ բայց իր քաղաքի փոստը ժամեւափոխ չատր Ռուսաստանի համար և կուզէ որ մեզ ղրկէ, մենք ալ այս տեղէ ղրկենք միւդեռ ո՛չ Ֆրանսայի և ո՛չ ուրիշ մէկ երկրի փոստը մանաւանդ Ռուսաստանի համար, այլ ինչ որ ինք պէտք է անէր, պիտի պարտաւորինք մենք ալ նոյնն անել այստեղ, այսինքն կամ վնասուել և ղբաղնել մի դրամատուն որ հաճի իր նշանակած քաղաքի վրայ մի փոխանակագիր տալ մի քանի ֆրանքի համար (ինչ որ դժար է) և կամ լուսայափոխների խառնուածները պարտիզով բուրքի լիզլիազրամ փնտռել և աւելի կամ նուազ լմանկ գնով ճարիլէ յետոյ մի նամակ ալ ղրելով մէջը ձրագրել և փոստին ապահովագրել տալով ղրկել իր նշանակած անձի. և այլն և այլն յանձնարարութիւններ որոնք չատցած են դարձեալ այս օրերը և ոնք մեզ առաջարկողները, իբրեւ հայ, մեր արդէն ստանձնած ծանր բեռին իրենց մասի ծայրովը գոնէ օգնելու պարտաւորութիւններն անգամ չըմբռնող մարդիկ են ընդհանրապէս :

Կը ցաւինք որ չենք կարող մենք այդպիսի ծառայութիւններ մատուցանել իրենց, մանաւանդ որ ժամանակ չունինք մինչեւ անդամ իրենց նամակ դրելով մերժողական պատասխան տալու և գիւրութիւն ալ չունինք պրագիրներ ունենալու որ ամեն կողմէ տեղացող այդպիսի նամակներին պատասխանենք : Ուստի կրկին կը խընդրենք հրապարակով որ մեր լրագրի գործէն դուրս յանձնարարութիւններ չանեն մեզ. Թէ՛ իրենց գործի և Թէ՛ մեր գործի կանոնաւորութիւնը այդպէս կը պահանջէ :

Զարմանալի ենք մենք Հայերս. երբէք տեսնենք որ մի մարդ յանձնարար ամեն նեղութիւններ յանձն առած կաշխատի ազգին համար, փոխանակ անոր օգնելու, մենք անկէ օգնութիւններ կսպասենք...:

— Կը յիշեցնենք Արեւելեան բաժնորդներին որ ներկայ 9րդ շրջանի լրանալուն 3 ամիս միայն մնացած է. ուստի հաճին իրենց հաշիւները մաքրել :

Ներկայ (1893 օգոստոս — 94 մայիս Ն. Տ.) բաժնորդագրին ամբողջապէս վճարած բաժնորդներուն համար վճարելիք վճարատութիւնը պիտի կատարուի ապրիլ 3/15ի կիրակի օր. ուստի անոնք որ ամբողջ շրջանի բաժնորդագիրը մեզ հասուցած չեն լիներ մինչեւ անոր նախորդ օրը, վճարահանութեան մասնակցելու իրաւունքը կը կորսնցունեն Թէեւ իրենց այդ բաժնորդագրին վճարելու պարտքը կունենան :

ՏԵՂԱԿԱՆ

Հինգշաբթի գիշեր Ս. Վարդանանց նահատակութեան 1443րդ տարեդարձին առթով հանդէս կատարուեցաւ հայ մատուռին մէջ : Սովորականին համեմատ երգեր երգուեցան և առնախօսութիւններ եղան :

ԹԻՒՐՔԻԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թիւրք կառավարութիւնը կը ջանայ մէկ միլիոն ոսկիի մի փոխառութիւն յաղողցունել : Եթէ ծխախոտի բերժիի ընկերութիւնը խոստանայ տարեկան 50,000 ոսկի հասցնել տալ, իր մենաշնորհի պայմանաժամը երկարաձգելու իրաւունք պիտի տայ անոր և այդ յաւելուածական հասոյթը պիտի յատկացունէ իր նոր փոխառութեան պարտքի վճարմանը : Բայց բերժին յօժար չերեւիր այդ առաջարկ ընդունելու և փոխառութեան բանակցութիւնները ալ յաղողելու չատ յոյս չեն տար :

— Կ.պոլսի «Մօնիթէօր Օրիանթալ» լրագիրը տպագրական անչափութեան հրամանով գադարման դատապարտեր է անորոշ ժամանակով :

— Էնկիւրիի մէջ սաստիկ ձմեռ կանէ այս տարի. ցերմաչափը զրոյէն վար 14 աստիճանի իջեր է ամէն մէկ չաբաթ առաջ :

— Բ. Դուռը չատ յուզուեր է լսելով որ Փարիզ գումարուած Միջազգային առողջապահական համաժողովին մէջ Իտալիան պատուիրակը առաջարկեր է Կ.պոլսի Առողջապահական խորհրդի կազմակերպութեանը մէջ փոփոխութիւններ մացուցնել և անոր իրաւասութիւն ընդարձակել այնպէս որ իր որոշումները արգելքի չպատահին Բ. Դրան կողմէն : Բ. Դուռը իր իրաւունքներուն բռնաբարում կը համարի Կ.պոլսի Առողջապահական խորհրդին տալի ընդարձակ իրաւունքներ տրուիլը :

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Ռուս լրագիրները կը գրեն Թէ Պարսկաստանի ռուսական դեսպան Պր. Պիւցովին այժմ պիտի դարձեր դանուելը կապակցութիւն ունի ռուս-պարսկական մի առեւտրական գաշնադիր հաստատելու խնդրին հետ :

— Պետերբուրգի «Վէդօմոստի» լրագիրը կը դրէ Թէ կովկասի կառավարչապետը առաջարկեր է Անդրկովկասի երկաթուղիներուն ճանապարհը բազմացնել և Թիւրքիոյ սահմանին մօտիկ հողերը չերթերի գործածել : Մի ուրիշ լրագիր ալ կիմացնէ Թէ ճանապարհներուն հաղորդակցութեան նախարարութիւնը առաջարկեր է Անդրկովկասի երկաթուղային վարչութեան որ մի տեղեկագիր պատրաստէ ցոյց տալու համար Թէ ինչ յարմարութիւններ կան Ախալցխային Ախալքալաքի և կարսի վրայով մի երկաթուղի չինելու համար մինչեւ Պարսկաստանի սահմանը և Թէ ինչ չահ կրնայ ունենալ ազկէ :

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԲՈԼՈՆԻԱՑԻՆԵՐԸ

Բրուսիահպատակ Լեհերի սրբազան պիսկոպոսէն ներշնչուած լեհերէն մի Թերթ կիմացնէ Թէ Զարը հրամայեր է որ ռուսական Լեհաստանի մէջ կաթոլիկ կղերին և կաթոլիկ հաստատութիւններուն պաշտօնական Թղթակցութիւնները ռուսերէն լեզուով լինին : Միայն կրօնական այն գրուածները որոնք պարտաւորիչ կերպով վարիներէն պէտք է լինին, ազատ են այս անօրինութենէն :

ՖՐԱՆՍԱ

Փարիզի Ֆիկարօ լրագրին Ռուսիա մեւաքն արդիւնաւոր է սրտիհատ այդ լրագիրը գայթակղական լուրեր հրատարակած էր որոնցմով կը ջանար հաստատել Թէ Զարը Բօքենհակ գանուած միջոցին Ծանխտաքտաքի Ֆրանսական դեսպան կոմս ո՛Օնէյ հետապրոլ խնդրեր է Ֆրանսական երկու մարտանաւ զրկել Բօքենհակի պատիւ Զարին, բայց փարիզի արտաքին գործերի պաշտօնատունը նշանակութիւն չէ տուած իր դեսպանի այդ խնդրանքին, անպլատեր կուտակցութեան պատկանող մի պաշտօնատարի ձեռքը հասած լինելով նախապէս այդ հետապիր : Ֆրանսական կառավարութիւնը կասկածելով որ այս վերջերս լուրեր կոմս ո՛Օնէյէն ծագած կը լինին, պաշտօնական արձագանգ :

ԴԱՇՆԱԿ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

Գնալ ու գալ (Միշտ առաջ առ Նոյ)

20 յունիս 1894

(Շար. 48ի տես.)

— Յիսուս Քրիստոս Ջուխտ Ծովի վրայով կ՚երթայ, — ըսաւ Գաղտնի Հաւատացեալը ինքնիրեն։

Ասիկա մեծ հրաշք մըն էր, որ Գաղտնի Հաւատացեալին միտքը կը զբաղեցնէր։ Ան գիտէր, որ Յիսուս Աստուածն է, եւ որ Աստուած ամէն բան կրնայ ընել։ Ուրեմն, եթէ Յիսուս կ՚ուզէր, կրնար ոտքերը չթրջել անգամ

—Զիքակոյէն կը հեռագրեն մարտ 6ին թէ մի զաւագրութիւն երեւան եկած է։ Ֆրանսացի անիշխանականները Զիքակոյի Ֆրանսական հիւպատոսարանը օդը պիտի հանեն եղեր։ Ամերիկեան ատիկանութիւնը խիստ հսկողութիւն կանէ այժմ իրենց վրայ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԺԳ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ՄԻ ՊՈՒԼԿԱՐ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ
(ԶԱՔԱՐԻԱ ՍԹՈՅԱՆՈՎ)

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

1894

Պուլկարիոյ անկախութեան հեղինակներէ մէկին, Զաքարիա Սթոյանովի, որ իր ընդունակութեան և հայրենասիրական ոգեւորութեան շնորհիւ յաջողեցաւ մի լեռնարնակ գիւղացի հովուի պարզ վիճակէն հետզհետէ արհեստաւոր, վարժապետ, յեղափոխական գործիչ, խմբագրապետ և վերջապէս ազատ Պուլկարիոյ Ազգային ժողովին նախագահ դառնալ, խիստ հետաքրքրաշարժ կենսագրութիւն է, ուր ուշադրութեան արժանի տեղեկութիւններ կան նաեւ Պուլկարիոյ Թիւրքի լուծէն ազատելու աշխատող պուլկար հայրենասէր յեղափոխականների գործունէութեանը մասին։ Սկիզբը գրուած է նաեւ հեղինակին, Բրօֆէսէօր Լուի Լէժէի, և թարգմանչին միջեւ եղած թղթակցութիւնը այս գրքի հայերէն թարգմանութեանն առթով։

Հեղինակը չատ իրաւամբ կը գրէ իր յառաջաբանի վերջ թէ «Զարմանք պիտի պատճառէ ինձ եթէ ընթերցողների հետաքրքրութիւնը չարժի պետական մարդ դարձած մի գիւղացու այս վաւերական պատմութեան վրայ։»

Գինն է փոստի ծախքով մէկտեղ 1 ֆրանկ և 40 սանթիմ։

Տարածելու համար մեծ քանակութեամբ առնողներին 25 % զեղչ կը լինի։

(Պարսկաստանի Հայերին համար 1 ֆրանկ է։)

ՍԱՒՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Հետեւեալ գիրքերը կարելի է ստանալ Արմենիոյ խմբագրատունէն իրենց առջեւ նշանակուած գիներով որոնց մէջ հաշուուած է և ղրկելու փոստի ծախքը։

Արժէքը յառաջիկայ վճարուած՝ գիրք ղրկուիր։

ՐԱՖՖԻ — վէպիկներ և պատկերներ (Տպուած և անտիպ աշխատութիւններից)։ Հատոր Ա. Գին 7 ֆր.։

Հ. Բարեղ Սարգիսեան, Ուսումնասիրութիւն Մանիքէա Պաւղիկեան Թոնրակեցիներու ազանդին և Գր. Նարեկացու Թուղթը (կրօնական նորելուկ դաւափարների տարածման պատճառով Հայաստանեայց ժողովրդի մէջ ծագած երկարատեւ և մեծ յուզումների մի առանձին ուսումնասիրութիւն է որ մասն դրուած չկայ Հայոց պատմութեան դասագիրքերին մէջ)։

2 ֆր. 20 սնթմ.։

Գիւտ Գահանայ Ազաւնեանց, Դիւան Հայոց պատմութեան. Գիրք Ա. Բ. 1780-1834. Տպագր. Թիֆլիզ. 1893 (Հայոց ազգի 54 տարու պատմութիւնը կը ներկայացունէ, մասնաւորապէս Էջմիածնի գլխէն անցածները, պատմական վաւերաթուղթերով։ Սկիզբը գրուած է կարբեցի Յովհաննէս կաթողիկոսի պատկերը։ Աշխատութիւն արժանացած է Սահակ-Մեսրոպեան մրցանակին)։ 7 ֆր.

Կոստանդին Ապրիկեան, Հայրենիքից դուրս։ Վէպիկ։ Հրատարակութիւն Մ. Թարվերդեանի (Մեծատգոն բաղդի յոյսերով հայրենիքէն դուրս ելած մի հարուստ գիւղացու պատահած թշուառութիւնները կը նկարագրէ որ հաղիւ իր հայրենիք վերադառնալով հոն կրցած է գտնել իր հանգստութիւն)։ 50 սնթմ.

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔ ԵՒ ՊԱՏԿԵՐ

Հ. Ց. Վ. Իսաւկրտեանց. Կրթարան անգլիական լեզուի (Անգլիերէն լեզուն դիւրին և գործնական ոճով սովրեցնող քերականութիւն մ'է հրահանգներով մէկտեղ)։ Ա հատորը կը բաղկանայ 256 երեսէ և Բ հատորը 216 երեսէ. վերջն ալ յաւելուած մը կայ 50 երեսէ բաղկացած որ հայերէն հրահանգների անգլիերէն թարգմանութիւն է։ Երկու հատորը միասին՝ 5 ֆր.։ (1 տոլար ամերիկեան)։

Նշանակք Հայաստանեայց. Մայր Հայաստանի պատկերը՝ Հայոց 4 թագաւորութիւնների նշանակներովը մէկտեղ փայլուն թղթի վրայ և կանաչ, կապոյտ և դեղին գոյներով ներկուած։ 1 ֆրանկ։

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ՍԻՐԱՋԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

Տաճկական բռնութեան նահատակ եղող խորէն Նարպէյ-Լուսինեան Սերբազանի պատկերը ընտիր թղթի վրայ տպուած կը ծախուի Արմենիոյ խմբագրատունը։ Գինն է 65 սանթիմ, փոստի ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով։

ՀԱՑՈՑ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Ա ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՐԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԱՏՈՒԹԵԱՆ

Բ. Տպագրութիւն

«Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» հրատարակած այս վարդապետարանի մէջ համառօտ կերպով բացատրուած է թէ իւրաքանչիւր հայրենասէր Հայ ի՛նչ փափաքներ պէտք է ունենայ և ի՛նչ պարտքեր ունի կատարելու։

Կը խնդրուի ամեն հայրենասէր Հայերէ իրենց շրջանի մէջ տարածել այս տետրակ։ Մէկ անգամէն 50 օրինակ ծախու առնողին կը ղրկուի 5 ֆրանքով Հատին գինն է 15 սանթիմ (Պարսկաստանի Հայերին համար 10 սանթիմ)։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Մ. Փորթուգալեանի հրատարակած գիրքերին վրայ մասնաւոր զեղչ կը լինի Պարսկաստանի Հայերին համար որոնց կը ղրկուի փակագծի մէջ նշանակուած գիներուին։

Ա. ՀԱՑ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻ ՄԸ (Սպառած)։
Բ. ՀԱՑ ԳԻՒՂԱՑԻ »
Գ. ՍԱՂՄՈՍ ԻՍՐԱՑԷԼԻ »
Դ. ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼՂԱՐԻՈՑ ԵՒ ԿՆՈՒԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՊՈՒԼՂԱՐ ԱՊՕՏԱՄՓԱՊԵՏԱՑ (Սպառած)

Ե. ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԹՇՈՒԱՌՆԵՐԸ.—(Հայաստանեցիների պանդխտութեան տխուր հետեւանքների մէկ փոքրիկ պատկերը կը ներկայացունէ վիպական կերպով։) Գինն (90 սնթմ.) 1 ֆրանգ 20 սնթմ.

Զ. ԳԱՄԱՌ ՔԱՔԻՈՑ — ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ յետ այբուբենաց առարտեղ (Մեծանուն հայ բանաստեղծին վերջերս գրած ազատաշունչ ընտիր ոտանաւորներէն 3ը՝ առանձին տետրակով հրատարակուած են)։ 50 հատը 2 ֆր. և 50 սանթիմ, հատը (5 սնթմ.) 10 սանթիմ։

Է. ԼԻՆԶԻ ՕՐԷՆԻՑ ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՑԱՍՏԱՆՈՒՄ. (Սպառած)

Ը. ԹԻՒՐՔԻԱՅ ՀԱՅԵՐՆ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ԴՐԱՑԻՆԵՐ (Թիւրքիոյ Հայերին և իրենց դրացի ազգերի վրայ վիճակագրական և ցեղաբանական ամփոփ և հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պարունակէ։ Թիւրքահայաստանի մէջ բնակող այլ և այլ ազգերէ բնակիչներուն թուին բազդատական մէկ ցուցակն ալ կցուած է տետրակին վերջը։) Գինն 50 սանթիմ (35 սանթիմ)։

Թ. «ԱՐՄԷՆԻԱ»Ի ՑՈՒՇԱՐԱՐ (Արմենիոյ Ա տարեշրջանի թիւերը այժմ բոլորովին սպառած և մնացորդ ժամանակ չատերի հետաքրքրութեան առարկայ դարձած լինելով, այդ շրջանի մէջ Մ. Փորթուգալեանի գրած առաջնորդող յօդուածներէն գէթ 30ի չափ ամփոփուած են ցուցարարի մէջ որ ութ-ծալ դիրքով 124 երեսներէ կը բաղկանայ)։ (1 ֆրանք)։ 1 ֆր. 40 սանթիմ

Ժ. ՎՐԷԺ (Պուլկարիոյ մէջ Թիւրքերի արած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցոյց կուտայ թէ Պուլկարներն ինչպիսի մեղսոյնների պիտի ենթարկուին իրենց վրէժ լուծելու համար)։ (15 սնթմ) ,20 սնթմ.

ԺԱ. ԹՈՄԱՍ ՔՈՅԱՐԻՈ (Ծունեատանի մէջ Թիւրքերի արած բարբարոսութիւնները մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ յայտնի կերպով։ Գինն 20 սնթմ.։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ՆԱՄՈՅՇՆԵՐ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ
ԳՐԱԾ ՈՏԱՆԱՒՈՐՆԵՐԷՆ

Մ. Փորթուգալեանի գրած հայրենասիրական ոտանաւորներէ մի քանին ամփոփուած են այս տետրակի մէջ իբրեւ նմոյշներ զանազան քաղաքներու մէջ և զանազան տպաւորութիւններու տակ իւրաքանչիւրին գրած ոտանաւորներին որոնք ժամանակին հրատարակուած չ'լինելով կորսուած են այժմ։ Այն մի քանի ոտանաւորները որոնք իրենց նմոյշ ամփոփուած են այս տետրակի մէջ, ցիր և ցան կը գտնուին Կ. Պոլիս տպագրուած ազգային երգարաններուն մէջ՝ որոց վերստին տպագրութիւնն վաղուց արդէն արդիլուած է, և Ամերիկա լրագիրներուն մէջ։ Նմոյշներու մէջ փոքրիկ տեղեկութիւններ տրուած են նաեւ թէ այդ ոտանաւորներ ի՛նչ տպաւորութիւնների տակ նկարչուելով գրուած են։ Գինն (10 սանթիմ) 15 սանթիմ։

Ամենայն զատ, Արմենիոյ խմբագրատան մէջ ծախու կը գտնուին նաեւ Հ. Ալիշանի, Հ. Ինճիճեանի, Հ. Գարեգին Զարբհանալեանի, Րաֆֆիի, Մեծենցի հրատարակուած բոլոր գիրքերն, ինչպէս և ուրիշ օգտակար գիրքեր և քարտէզներ Հայաստանի՝ հայերէն կամ լատինական տառերով և զանազան գիներով և.ն. և.ն.։

Գրավաճառանոցի ժանրամաս ցուցակը որ 90 երեսներէ կը բաղկանայ, ցանկացողներին կը ղրկուի ձրիապես։

ԻՄ ՀԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐԸ
(Կ. ՊՕԼՄԻՑ ՀԱՑՈՑ ԿԵԱՆՔԷՆ Ա ԻՆՈՒԱՑ ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ)

ԴՐՈՑ ԱՊԱՂԱՌԻՊ

Ձյս հետաքրքրաշարժ գրուած կը ներկայացունէ ընտանեկան տխուր պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի թէ անբարոյական մի հայր իւր տպականուած վարքուբարքով օրչ՛փ չարիքներուն պատճառ դարձած է և վերջէ ի վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռքով սպանուած և անհետացած է աշխարհէ։ Գինն 1 ֆրանգ, (75 սանթիմ)։

ՏՆՕՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Le Gérant : FÉLIX ENFFANTIN.
ՄԱՐՍԷՑԼ

Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի Marseille. — Imprimerie et Papeterie du Midi, Allées de Meilhan, 44.